

Čas za odločne spremembe

Jutranja kava s kolegom Jožetom Poplatnikom, sproščeno ozračje na Rožniku in okolju primeren pogovor. Oba podjetnika, odgovorna državljana, ki ju kriza stiska v kot in iščeta rešitve za svoje lastno dobro in dobro okolja, v katerem živita in delata. Sprva nevezan pogovor je prerasel v resno in konstruktivno debato s konkretnimi predlogi in rešitvami. Morda zgodovinska lokacija, kjer je že Cankar oblikoval svoje misli, morda pa golo naključje naju je pripeljalo do spoznanja, da sploh ni nemogoče, da so rešitve lahko zelo preproste, potrebujemo pa trdnost in voljo. Trdnost in voljo za korenite spremembe in nove cilje. Volitve z novo vlado in praktično prenovljenim parlamentom kažejo na željo volivcev po spremembah, občutnih spremembah za enakopravne državljane z enakimi možnostmi, za dobro nas in naših potomcev.

Mladi, stari, delovno sposobni, upokojenci, preprosti ljudje in izobraženci nestrpnost čakajo. Imamo neizmeren potencial, toda nizke (odžrte) plače in previsoke davke, ki nam ne bodo omogočili gospodarskega zagona in blaginje. Želimo lahko dosežemo le z dostojnimi plačami, nizkimi davki in velikim obratom kapitala, kar seveda ni enostavno, je pa mogoče. Mogoče zato, ker imamo lahko pozitivne zglede v tujini in dokazljive dosežene rezultate. Tudi volivci se izobražujemo in morda ne bomo vedno volili samo obrazov, njihovih nasmehov in obljub, ampak bomo izrečene obljube preverili, prejete nasmeške vrnil, bedarije pa sankcionirali proti in na naslednjih volitvah.

S kolegom sva nepremičninska strokovnjaka, oba tehnične stroke, ki je odrinjena na obrobje, ker je preveč megle in ne dopušča premalo natančnosti in prostora. Ribarjenje v kalnem zahteva velik ribnik, veliko rib in čim manj sposobnih ribičev. Lovljenje rib pa mora biti tako zapleteno, da jih uspe uloviti samo dobro obveščeni in opozorjeni ribičem. Stanje se vidi pri naših razpisih, kjer so pogoji ostri, večinoma prezahtevni, pisani na kožo izbranim naročnikom in z neprimerno kratkimi roki.

Problemov imamo veliko, za zdaj so še rešljivi, zahtevajo pa odločnost in akcijo. Potrebna je odgovorna akcija vladajoče elite, leve ali desne, rezultati pa morajo biti kratkoročni in dolgoročni v dobro vseh državljanov in ne le izbranih monopolistov. Na papir sva si napisala glavne konkretne prioritete, skozi oči dveh pragmatikov, z jasnim namenom, da vam pokaževa, da je to možno, da znamo, da gre lahko zelo hitro in konkretno. Prioritet je več.

Kaj bi morali storiti

Opraviti moramo lustracijo, končati komunistično kontinuiteto, spraviti zgodovino v zgodovinske knjige, doseči spravo vseh Slovencev, odpraviti vse privilegije in mreže, negativno lobiranje, negativno selekcijo, kaznovati kraje in zločine ter zaostri odgovornost. Potrebna je reorganizacija sodstva, zmanjšati bi morali število sodnikov in uvesti sodniški mandat. Odpraviti minimalni tarifnik in kadrovske kvote odvetniških in notarskih storitev. Dosledno jim zaračunavati davke in dajatve. Tudi tu naj delujejo zakonitosti trga in pocenitev tarif.

Pripraviti pokojninsko reformo na osnovi plačanih prispevkov, odpraviti vse privilegirane pokojnine, uvesti enoten prispevek in pokojninske zavarovalnice za dodatno plačevanje pokojnine. Rentno zavarovanje. Podaljšati delovno dobo in jo izenačiti. Ločiti javno zdravstvo od zasebnega. Koncesije nižje ter samo izjemoma in začasno. V javnem določiti limit osnovnih zdravstvenih storitev, za vse, kar je več, so zavarovalnice. Začeti združevati bolnišnice, skupni nastop za zdravljenje tudi tujcev, negovalne bolnišnice, domovi starejših,

enotna naročniška služba za javno zdravstvo, demonopolizacija lekarn (zdravila so predraga), odstranitev vseh lobijev, nepotrebnih in dragih dežurstev, plače osebju po rezultatih in delu. Ločiti cerkev od države, odpraviti večino služb, agencij in nepotrebnih institucij. Politične stranke naj se financirajo same iz članstva. Odpraviti nepotreben državni svet, zmanjšati vpliv sindikatov. Ukvarjajo naj se z delovnim procesom in ne z državno strategijo.

Drastično zmanjšati javno upravo, za polovico zmanjšati število poslancev in ministrstev in jim ukiniti vse privilegije, odpraviti občine in jih nadomestiti z osmimi do desetimi pokrajinami in deželnimi glavarji. Odpraviti vse zunanje pogodbe in pravna svetovanja. Pravnikov je zaposlenih dovolj in ni nobene potrebe še po zunanjih. To je le eden od nepotrebnih odlivov. Vodje v javnih sektorjih naj predstavijo »svoj produkt« in analizo rezultatov.

Potrebne so reforme

Reformirati šolstvo (združevanje šol, povečanje števila ur učiteljem, delno plačljivo visoko šolstvo, usmeritev na 80 : 20 v korist naravoslovnih ved proti družboslovnim, uvedba osemletke, starega vajeništva in pripravništva, realno ocenjevanje brez privilegijev in popuščanj, dodatni pouk).

Reformirati delo, odpraviti vsa prekarna dela, zagotoviti enostavno odpuščanje in zaposlovanje, možnost polovične zaposlitve, zavarovanje brezposelnosti, povečati fluktuacijo delovnih mest, zdesetkati mobing.

Izvedba davčne reforme – znižanje prispevkov plač zaposlenih in delodajalcev na povprečje EU, enotno odvajanje – preglednost plačilnih list, znižanje DDV, razširitev dohodninske lestvice, znižanje davka na dobiček na najnižjo stopnjo v EU, odložitev davčnih blagajn in uvedba pavšalne obdavčitve za vse male obrtnike in občasna dela ter za manjše gospodarske obrate in storitve. Poenostavitev knjigovodstva.

Spodbuditi gospodarstvo, mladim in starim, da ne bodo pred seboj videli le »dostojnega življenja«, kot navaja SMC, temveč »bogato in zdravo življenje« v izobilju vseh dobrin. To storite z davčnimi olajšavami, subvencijami za nove ideje, strategijo razvoja panog, zunanjo politiko, ki naj se zanima le za gospodarsko sodelovanje in ohranja politično nevtralnost, z izobraževanjem v tujini, resnično demokracijo itd.

Uvesti enoten prispevek za plačevanje osnovnih zdravstvenih in pokojninskih prispevkov, za vse dodatno so lahko zavarovalnice in druge finančne ustanove.

Razpustiti zavod za zaposlovanje in uvesti sektorje javnih del. Brezposelni naj z javnimi deli zaslužijo univerzalni temeljni dohodek (UTD), razen bolehnih in starostnikov, ki jim naj določen UTD pripada, ne da se vseskozi spreneveda in govori o kvazisocialni državi, ki to že dolgo sploh ni, in je ta pojem že preživet.

Zagon gospodarstva na podlagi strategije razvoja panog in storitev. Olajšave in oprostitve pri novih podjetjih in tistih z ustvarjanjem dodane vrednosti, izvoznih, raziskovalnih projektov itd. Poenostavitev gradbenih dovoljenj, projektne dokumentacije in prostorskih aktov.

Uvesti pojem bruto plače, brez dodatkov za stalnost, malice, prevoz itd. Omogočiti zavarovanja za primer brezposelnosti. Delovnik na 38 ur tedensko (brez malice).

Samo delno financiranje kulture, izjeme večje državne prireditve, obmejnih srečanj itd.

Umetniki, glasbeniki in drugi kulturni delavci morajo biti tako dobri in priznani, da preživijo od svojih del, torej priznani tudi v tujini. Brez državne pomoči. Tujim izvajalcem pobrati ustrezen davek.

Samo v javni upravi in državnih podjetjih je lahko omejitev plač na 1 : 5, povsod drugod brez omejitev. Poenostaviti in močno pospešiti črpanje iz EU-skladov.

Strateški ukrepi, ki bi jih morali sprejeti: razvoj javne infrastrukture, hitre železnice, ceste (dodatni pasovi), hidroelektrarne, male in velike, obnovljivi viri energije (vetrne, sončne).

Ekološka naravnost – prepoved vseh pesticidov, vnosa škodljivih kemikalij in emisij, razvoj biokmetijstva, združevanje v zadrugah. Vlagati v gozdove in obnoviti lesno industrijo,

ekoproizvode, elektroindustrijo (električna vozila), informacijsko tehnologijo, pitno vodo, tople grede v celotnem Pomurju, pospešene raziskave in razvoj, turizem, igralništvo, storitve. Turizem pomeni vse povezano, vlagati v pričakovanja po meri mladih (alternativni športi, kolesarske in motosteze, vodni parki, terme, postajališča, razne ponudbe ob vseh naših cestah po vsej državi, vlagati v letno-zimski gorski turizem), kajti že jutri se bodo vračali s svojimi družinami. Deregulacija vsega in varne zabave, koncerti brez alkohola, zdrava športna tekmovalnost itd. Namestiti poligone za pripravo tujih športnih ekip, privabiti razna tuja imena v naš prostor, zvezdnike in strokovnjake. Ustvariti varno in vsestransko zavarovano bivanje, tako da si bodo tuji želeli tudi za stalno priseliti se v Slovenijo. Razumne prometne omejitve in kazni. Odpreti se moramo svetu in dati vedeti, da smo urejeni, pošteni, natančni, svobodni in napredni.

Uvesti nepremičninski davek le za tiste z večjim premoženjem, pregledano na ravni celotne osnovne družine, in za tiste panoge, ki ne ustvarjajo dodane vrednosti (uradi, trgovine, trgovski centri, finančne institucije itd.). Prodati je treba večino državnega premoženja, vendar za pravi denar in pod našimi pogoji. S tem zatem odplačevati vse slabe kredite. Posodobiti volilni sistem in dati možnost glasovanja po internetu, določiti volilni dan za vsa glasovanja enkrat letno, dvigniti prag za vstop v parlament. Pri zaprisegi naj tisti na položajih jamčijo tudi z vsem imetjem družine. Poravnati je treba vse račune za nazaj. Kdor dolguje, mora to vrniti (vključno z bankami, davčnimi oazami) in refinancirati kredite z najemom drugih po ugodnejših pogojih. Zaprošiti za pomoč ECM in sredstva porabiti izključno za ustvarjanje novih vrednosti in posodobitev tehnologij. Proračun mora biti uravnotežen in še s kakšno rezervo. Javna uprava bi morala takoj in vsaj v času krize najmanj eno delovno soboto mesečno delati brezplačno v javno korist. Za njimi tudi vsi drugi javni delavci. Šole imajo lahko tedaj izlete, športne dneve, seminarje itd.

Ne odkrivamo tople vode

Sicer je tega še veliko in sploh ne odkrivava tople vode. Ozremo se lahko na nekdanjo skupno državo (Avstrijo), in če ne zmoremo, potem vsaj preslikajmo njihov sistem v našo zavest in naš svet, da končno že enkrat zaživimo normalno, evropsko. Vlada naj takoj ustanovi **krizno posvetovalno telo** z zunanjimi nevtralnimi strokovnjaki. Imamo dovolj profesorjev na tujih univerzah, doktorjev, pravnikov in tudi doma (Zakrajšek, Pleskovič, Kraljevič, Mrak, Selšek itd.). Zagotovo bodo vladi pomagali. Vendar jih je treba poslušati. Za naše državljane mora biti sprejemljivo le najboljše, pomeni kontrolo kakovosti vsega »uvoza«, enako morajo biti naši produkti in storitve na primerni ravni. Zato moramo vsi vseskozi skrbeti za pravičnost, ugled in spoštovanje Slovenije ter njenih državljanov. Vsi bomo pač morali nekaj časa teči hitreje od drugih, ker smo žal skrenili s poti, da se jim bomo spet čim bolj približali, jih dohiteli ali nekega dne morda celo ...

Boštjan Boh

Združenje ocenjevalskih podjetij

GZS Zbornica za poslovanje z nepremičninami

Prispevek je mnenje avtorja in ne izraža nujno stališča uredništva in zbornice.